

Zbigniew Zimny

Rola korporacji transnarodowych (KTN) w
rywalizacji i współpracy Unii Europejskiej
(UE) w świecie

Konferencja

„Unia Europejska w gospodarce światowej – nowe uwarunkowania”

Katedra Intergracji Europejskiej im. Jean Monneta

19 czerwca 2007

SGH

Jak radziła sobie gospodarka i
korporacje transnarodowe
(KTN) Unii przed globalizacją i
jak radzą sobie w globalizacji?

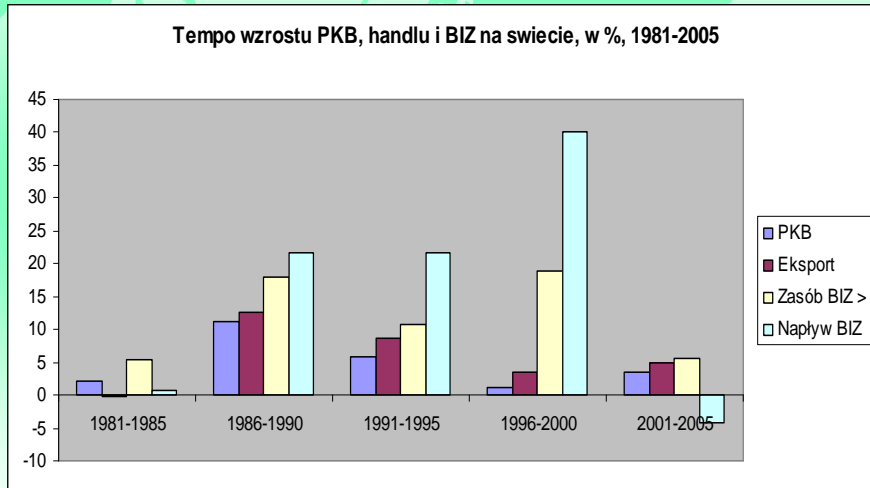
Osiągnięcia przedsiębiorstw i krajów: kiedyś w harmonii...

- Ricardo: „Nic tak nie przyczynia się do prosperity i szczęścia kraju jak wysokie zyski”
- Teoria i praktyka ekonomii: Na długą metę zyski rosną w takim samym tempie jak PKB
- Potocznie: ”What’s good for General Motors is good for America”

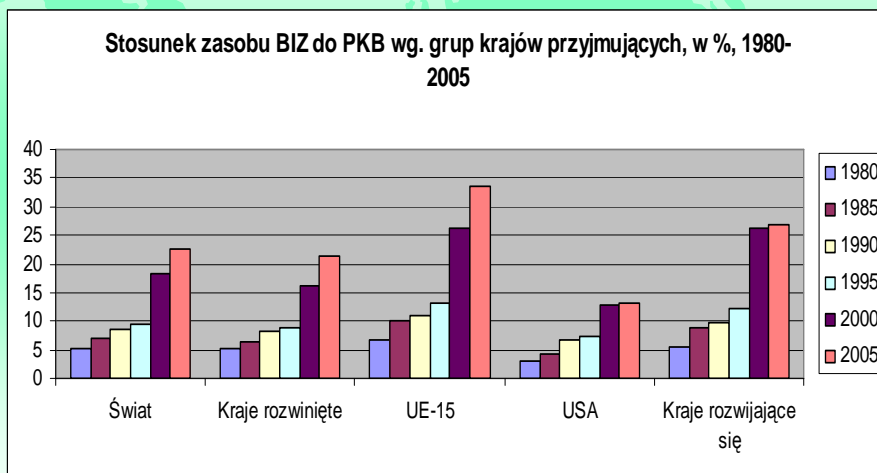
Globalizacja tę harmonię narusza

- Produkcja międzynarodowa – produkcja dóbr i usług za granicą – przez KTN, podejmujące bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) osłabia związek między powodzeniem korporacji i krajów, uniezależniając KTN od polityki i warunków ekonomicznych kraju macierzystego
- Np. konkurencyjność eksportowa USA spadła w drugiej połowie lat 1980. i pierwszej połowie lat 1990., a konkurencyjność KTN USA wzrosła
- Np. w ostatnim ożywieniu zyski korporacji wzrosły dużo, dużo szybciej niż rósł PKB takich krajów jak USA, Japonia, Francja i Niemcy

Produkcja międzynarodowa rośnie szybciej niż handel i produkcja ...

... i rola BIZ w gospodarce światowej szybko rośnie

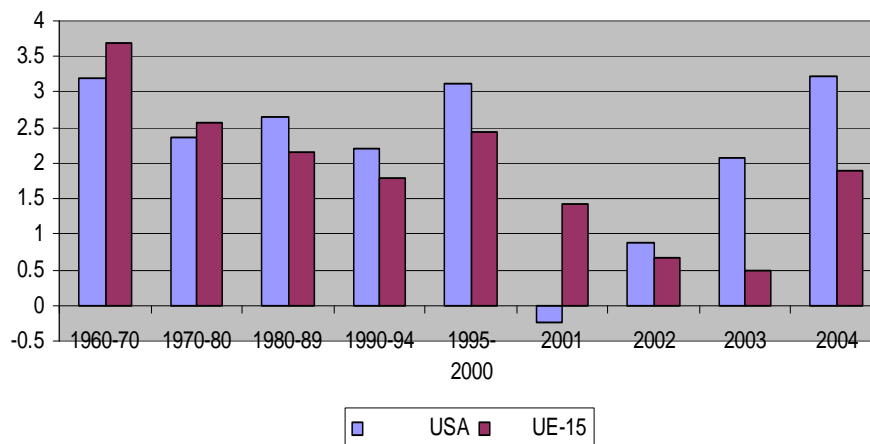
Przed globalizacją gospodarka Unii radziła
sobie lepiej niż w globalizacji

POCZĄTKI INTEGRACJI

- Niemcy: w trakcie „*Wirtschaftswunder*” → szybki wzrost, niskie bezrobocie i szybko rosnący poziom życia
- Francja: „*les trente glorieuses*” → 30 lat powojennych, kiedy niemal wszystko szło dobrze
- Włochy szybko doganiały swoich bogatszych partnerów
- Unia zmniejszała dystans do USA pod względem PKB, wydajności pracy, poziomu życia i handlu
- Chora gospodarka brytyjska

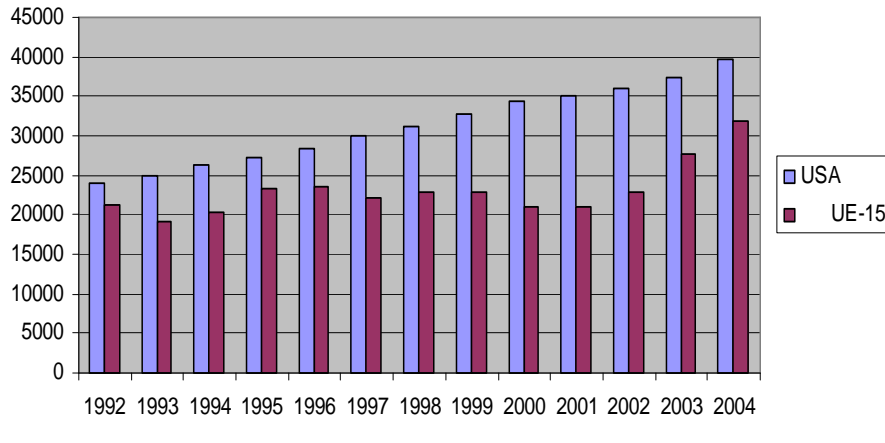
Wzrost PKB per head: Unia dogania USA
←1980→ Unia pozostaje w tyle

Wzrost PKB per capita, USA i UE-15, w %, 1960-2004

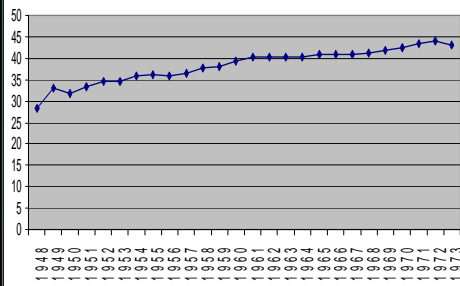
PKB per head w \$: dystans powiększa się po 1995

PKB per capita, UE-15 i USA, w \$, 1992-2004

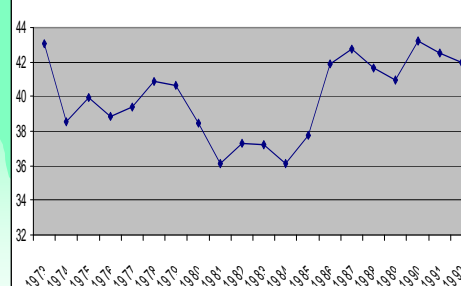

Udział Unii w eksporcie światowym: → pomyślne powojenne ćwierć wieku → 1974 -1990 odzyskiwanie utraconego udziału

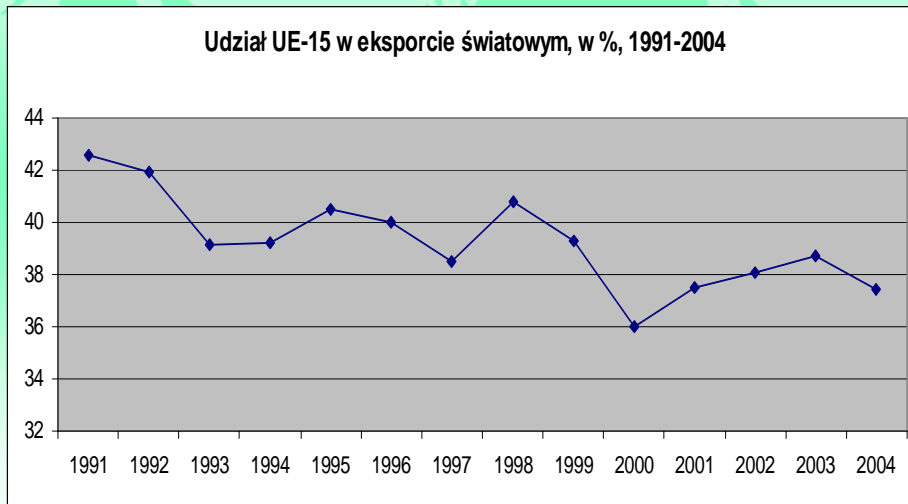
Udział UE-15 w eksporcie światowym, 1948-1973, w %

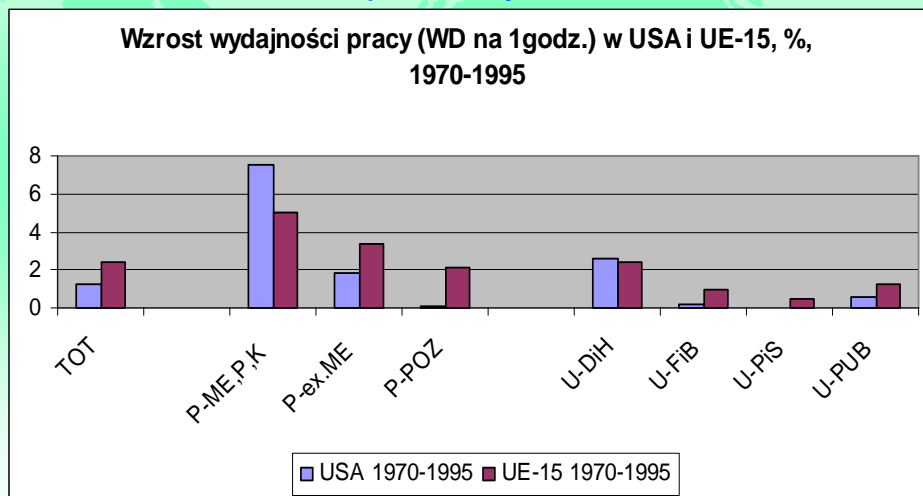
Udział UE-15 w eksporcie światowym, 1973-1993

1991-2004: globalizacja postępuje, udział Unii w eksporcie światowym spada

Wydajność pracy → 1995: Unia dogania USA w przemyśle przetwórczym (poza maszynami elektrycznymi) i w usługach ludności, socjalnych i publicznych

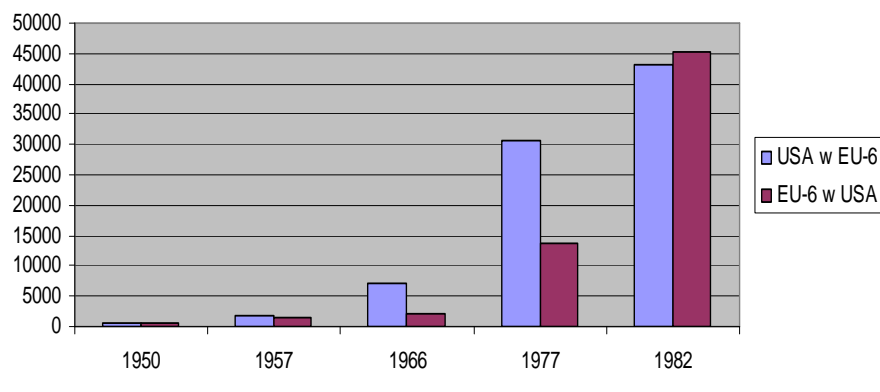

KTN w początkach integracji: inwazja USA

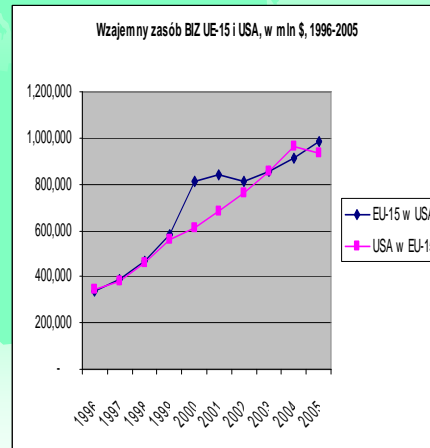
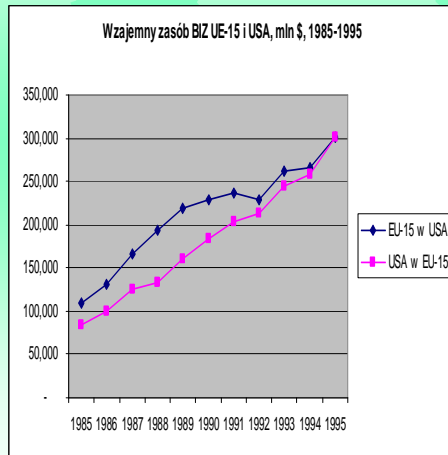
- Duży napływ kapitału amerykańskiego do przemysłu przetwórczego Unii
- Próby wykupienia sreber rodowych (Simca, Machines Bull) rodzą sprzeciw Francji
- Servan-Schreiber *The American Challenge, 1967*:
Ameryka wykupuje nas za nasze własne pieniądze!
- Połączenia i przejęcia przedsiębiorstw (PiPP) odbywają się głównie wewnątrz krajów Unii
- Komisja lamentuje, że wiodące firmy Unii są małe, a międzynarodowe PiPP w Unii b. trudne
- Proponuje statut Spółki Europejskiej, który ma ułatwić PPP

1957-1977: inwazja BIZ USA w Unii. 1982 →
początek inwazji Unii w USA?

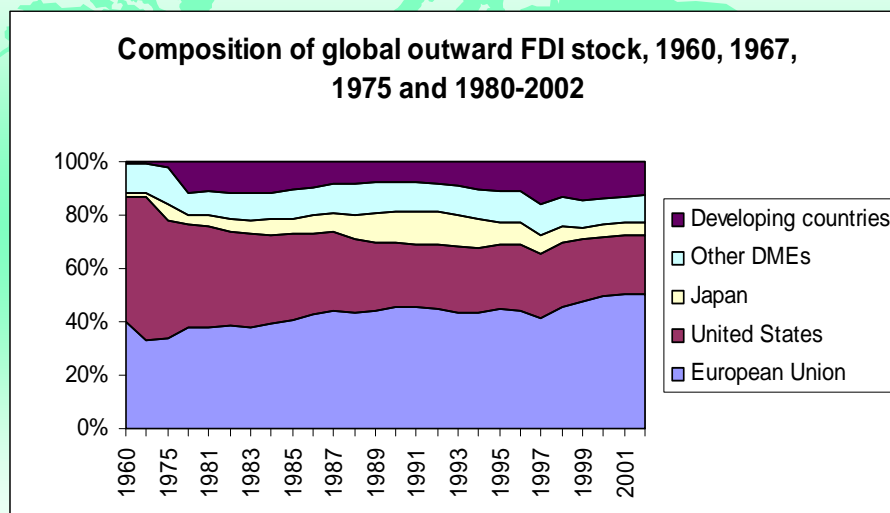
Zasób BIZ USA w UE-6 i UE-6 w USA, w mln \$, 1950-1982

Zasób BIZ EU-15<>USA, 1985-2005: dwie inwazje KTN Unii w USA: 1985-1991 i 2000-2002

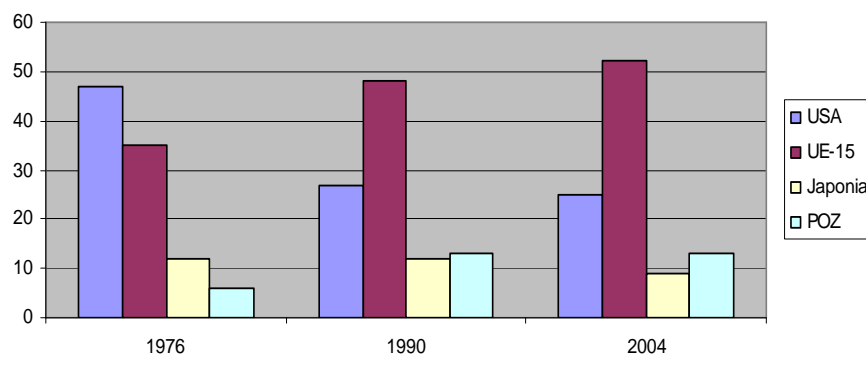

W globalizacji rośnie rola Unii w światowym BIZ...

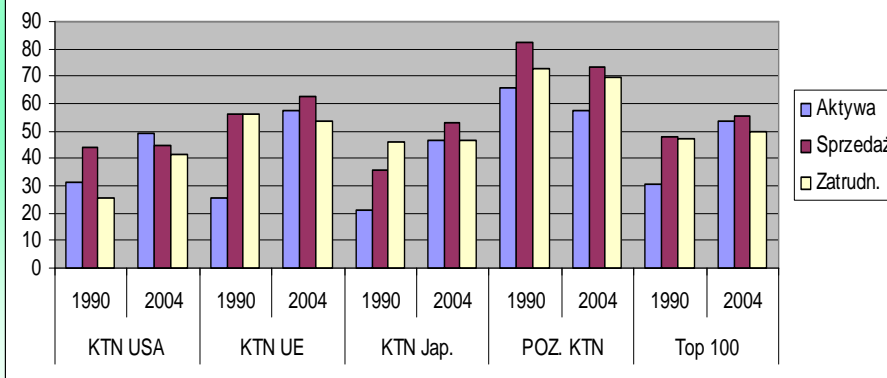
.... i rola KTN Unii wśród 100 top KTN

100 największych KTN wg. krajów pochodzenia, ilość, 1976, 1990 i 2004

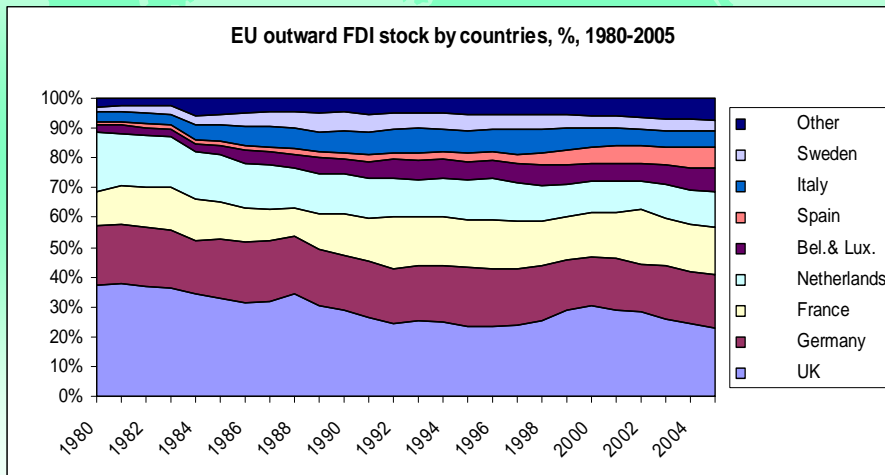

Ponad połowa działalności największych KTN Unii odbywa się za granicą

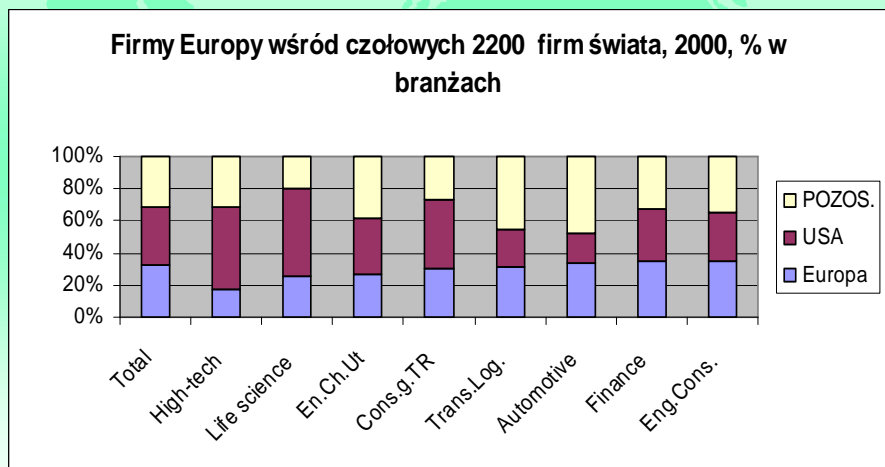
Stopień transnacionalizacji top 100 KTN, w %, 1990 i 2004

Wśród krajów Unii największy zasób BIZ za granicą ma Wlk. Bryt., Francja i Niemcy trzymają się dobrze i zwraca uwagę ekspansja KTN Hiszpanii

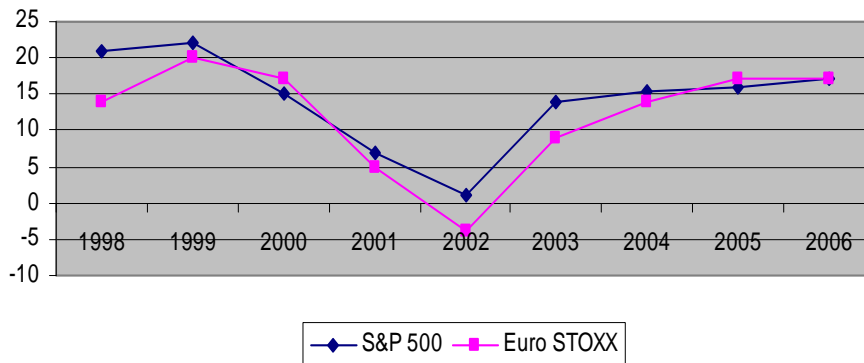

Firmy Europy są dobrze reprezentowane w branżach tradycyjnych, a słabo w high-tech...

... i dogoniły firmy USA pod względem zyskowności w rezultacie konsolidacji i restrukturyzacji

Zyskowność (return on equity) firm europejskich i USA, w %, 1998-2005

WNIOSKI (1)

- KTN UE radzą sobie lepiej w globalizacji niż gospodarki Unii
- Różnica między skutecznością KTN a gospodarek jest zwłaszcza wyraźna we Francji, Włoszech, Hiszpanii i Niemczech
- W krajach tych światowej klasy przedsiębiorstwa kontrastują ze sklerotycznymi gospodarkami
- KTN Unii odstają najbardziej w przemysłach high-tech
- Jeśli Unia i kraje-maruderzy nie dokonają reform, różnica ta będzie się pogłębiać
- Mimo prób, nie da się zatrzymać globalizacji: lepiej się do niej przyłączyć i z niej korzystać, jak np. Irlandia i Szwecja

Wnioski (2)

- Jest wiele sygnałów, że KTN Unii inwestują mniej niż by chciały i mogły w krajach macierzystych i w innych krajach Unii z powodu deficytu wykwalifikowanej siły roboczej, uciążliwych regulacji i sztywności rynku pracy (np. można utrudniać zwolnienia, ale nie można zmusić firm do naboru nowych pracowników)
- Przeszkody unijne, m.in. w restrukturyzacji i konsolidacji przedsiębiorstw w skali międzynarodowej a także słabsza konkurencja w wielu branżach powodują, że najbardziej produktywna przedsiębiorstwa nie rozwijają się i nie zwiększają zatrudnienia, w odróżnieniu od najmniej produktywnych

Wnioski (3)

- Np. w latach 1995-2000, najgorsze firmy Unii zwiększały rocznie zatrudnienie o 2.2%, a najlepsze tylko w tempie 0.3%, w dużym kontraście do USA, gdzie odpowiednie cyfry wyniosły 6.2% i -1.6%
- Dyrektywy Unii mające ułatwić konsolidację międzynarodową firm – kompania europejska i fuzje międzynarodowe – nie przyniosły żadnych znaczących rezultatów, a ta druga pogorszyła sytuację w niektórych krajach
- Przyszłość Unii zależy od rozwoju nowoczesnych usług o wysokiej wartości dodanej. W wielu usługach Unia wygenerowała w ostatniej dekadzie KTN o klasie światowej. Aby z nich korzystać, Unia musi nie bać się realizacji rynku wewnętrznego w usługach